

Nogai / Nogay / Ногай тили Nogaj tili

latinisatsioon / romanization: KNAB 1995

1 А а	a	110 И и	i	21 Р р	r	31 Щ щ*	šč
2 Аь аь	ä	12 Ё ё	j	22 С с	s	32 Ъ ъ	"
3 Б б	b	13 К к	k	23 Т т	t	33 Ы ы	y
4 В в	w	14 Л л	l	24 У у	u	34 Ь ь	'
5 Г г	g	15 М м	m	25 Уь уь	ü	35 Э э	è, e ^A
6 Д д	d	16 Н н	n	26 Ф ф*	f	36 Ю ю	ju
7 Е е	e, je ^A	17 Нь нь	ŋ	27 Х х	h	37 Я я	ja
8 Ё ё*	ë	18 О о	o	28 Ц ц*	c		
9 Ж ж	ž	19 Оь оь	ö	29 Ч ч*	č		
10 З з	z	20 П п	p	30 Ш ш	š		

^A Vokaali, й, ъ ja ь järel, samuti sõna alguses.

* Ei esine nogai omasõnades.

^A After a vowel, й, ъ and ь, also word-initially.

* Does not occur in genuine Nogay words.

Hääldus

ä [æ], c [t͡s], č [t͡ʃ], g [ɣ]/[ɣ]^A, h [x], i [i]/[i]^B, k [k]/[q]^A, l [ɫ]/[ɫ]^A, ŋ [ŋ], ö [ø], š [ʃ], u [u]/[u]^B, ü [y], w [w]/[v]^B, y [j], ž [ʒ].

^A Tagavokaalses sõnas.

^B Vene laensõnades.

Rõhk on viimasel silbil.

Pronunciation

^A In a word with back vowels.

^B In Russian loanwords.

The stress lies on the last syllable.

Märkused

1. Kirjaviis ei kajasta kõnes esinevat labiaalharmoniat: колым kolum [kolum], уьйимиз üjimiz [ujumyz], куьнлер күнлер [kynlør].

2. 1938. a kehtestatud kürillilises tähestikus olid ka tähed гь ja къ, ent need arvati välja 1944. a, asendades nad vastavalt г ja к-ga. 1961. a otsustati Karatšai-Tšerkessias lisada nogai tähestikku аь ja ё, viimane vene laensõnade jaoks. Аь asemel kasutati varem enamasti а-d.

Notes

1. The spelling does not reflect the labial vowel harmony in actual speech: колым kolum [kolum], уьйимиз üjimiz [ujumyz], куьнлер күнлер [kynlør].

2. In the alphabet adopted in 1938 two additional characters were present: гь and къ. These were excluded in 1944 replacing them by г and к, respectively. In Karachay-Cherkessia two additional characters were introduced in 1961: аь and ё, the last for use in Russian loanwords. The sound for аь was often written by a previously.

Ladina tähestikud 1928–1938

A a	O o = g [ɣ]
B b	H h ^B = h [h]
C c ^A = dž	I, i, ^C = i [i]
Ç ç ^E = č	I i
D d	J j
E e	K k
Ə ə ^F = ä	L l
F f ^A	M m
G g	N n

^A Lisatud tähestikku 1931.

^B Lisatud 1931, välja arvatud 1936, asendades x-ga.

^C Lisatud 1931, välja arvatud 1936, asendades i-ga.

^D Lisatud 1933.

^E Välja arvatud 1936, asendades z või j-ga.

^F Välja arvatud 1936, asendades a-ga.

Tähestikjärjestus oli vahelduv, siinne põhineb 1938. a seisul.

Allikad

1. С. А. Калмыкова. Алфавит ногайского языка. — *Вопросы совершенствования алфавитов тюркских языков СССР*. Москва, "Наука" 1972, с. 118–125.
2. С. Калмыкова. Орфография ногайского языка. — *Орфографии тюркских литературных языков СССР*. Москва, "Наука" 1973, с. 170–182.

Roman alphabets 1928–1938

N n	= ɳ	T t	
O o		U u	
Ө ө	= ö	V v	= w
P p		X x	= h [x]
Q q	= k [q]	Y y	= ü
R r		Z z	
S s		Z z ^A	= ž
Ş ş	= š	Ь ь	= y
Š š ^D = c		'	= [ʔ]

^A Added to the alphabet in 1931.

^B Added in 1931, excluded in 1936 replacing by x.

^C Added in 1931, excluded in 1936 replacing by i.

^D Added in 1933.

^E Excluded in 1936 replacing by z or j.

^F Excluded in 1936 replacing by a.

Alphabetic sequence was varying, the one presented here is based on that in 1938.

Sources

1. С. А. Калмыкова. Алфавит ногайского языка. — *Вопросы совершенствования алфавитов тюркских языков СССР*. Москва, "Наука" 1972, с. 118–125.
2. С. Калмыкова. Орфография ногайского языка. — *Орфографии тюркских литературных языков СССР*. Москва, "Наука" 1973, с. 170–182.